

ПРОЕКТНЕ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОЇ ОБДАРОВАНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті зроблено спробу обґрунтувати ефективність застосування проектних технологій на уроках англійської мови у початкових класах як одного з ефективних шляхів розвитку академічної обдарованості. Зокрема, виокремлено ознаки академічної обдарованості, проаналізовано особливості проектного навчання, яке сприяє формуванню та розвитку академічної обдарованості.

Ключові слова: обдарованість, академічна обдарованість, проектне навчання.

У період інтенсивного розвитку інформаційного суспільства питання здібностей людини, обдарованості та таланту стає для психолого-педагогічної науки, системи освіти та суспільства в цілому одним із актуальних. І це цілком природно, адже йдеться про суспільство, побудоване на знаннях.

Важливим завданням, що стоїть перед учителями англійської мови початкової ланки освіти є виявлення та сприяння подальшому розвитку академічної обдарованості школярів. Адже, академічна обдарованість являє собою яскраво виражену здатність навчатися. Вирішення цієї проблеми актуалізує необхідність пошуку ефективних шляхів, щодо розвитку академічної обдарованості учнів, одним із яких ми вважаємо застосування проектних технологій на уроках іноземної мови.

Аналіз проблеми академічної обдарованості представлений дослідженнями як російських вчених: Б. Ананьєва, В. Дружиніна, Н. Менчинською тощо, так і вітчизняних: О. Власовою, Г. Костюком тощо. Проте досить незначна увага приділяється розвитку та побудові послідовних розвиваючих систем для роботи з академічно обдарованими школярами на уроках іноземної мови.

Організація навчально-виховного процесу в школі повинна бути спрямована не на максимальне навантаження учнів навчальним матеріалом, а на розвиток їх здібностей. Творчість учнів, новизна та оригінальність їхньої навчальної діяльності виявляються тоді, коли вони самостійно ставлять проблему і знаходять шляхи її вирішення. При цьому створюються умови для постійного зростання рівня творчості обдарованих дітей, визначаються оптимальні співвідношення всіх видів їх діяльності для одержання позитивних результатів. В. Щорс виділяє такі види обдарованості дітей: художня обдарованість, творча обдарованість, соціальна обдарованість, інтелектуальна та академічна обдарованість, рухова або спортивна обдарованість [7, с. 54-60].

Загальними ознаками академічної обдарованості є гострота мислення, спостережливість, виняткова пам'ять, виявлення вираженої й різнобічної допитливості, довготривалі заняття однією справою, легкість у навчанні, вміння добре викладати свої думки, демонстрація здібностей до практичного здобуття знань [7, с. 60].

Академічна обдарованість – це вид обдарованості, що проявляється в неординарних досягненнях у навчанні, швидкості та легкості засвоєння великих обсягів знань, високих показниках успішності з усіх предметів або з окремих навчальних дисциплін [1].

Академічно обдарована особистість – це особистість, яка має яскраво виражену здатність навчатися, адекватно застосовувати інформацію в повсякденному спілкуванні, таким чином, демонструючи оточуючим свою індивідуальність та неповторний внутрішній світ; швидко і якісно засвоює знання [2].

Серед академічно обдарованих дітей В. Онацький виділяє кілька груп:

– учні, які легко засвоюють будь-яку діяльність, досягають значних результатів з усіх предметів, тобто мають широку здатність до навчання;

– учні, які мають підвищені здібності до засвоєння знань в одній чи декількох близьких сферах діяльності [6].

У академічно обдарованих учнів домінує особистісно-мотиваційний (внутрішні та зовнішні мотиви, пізнавальна активність, прагнення до забезпечення прогнозованого майбутнього) та когнітивно-пізнавальний (пам'ять, ерудиція, концентрація уваги, високий темп навчання, прагнення інтегрувати знання, шукати відповідності, здобувати нові результати) компоненти особистості. Таким дітям притаманні стійкі інтереси, адже обдарованість розвивається на основі улюбленої діяльності.

Як свідчить проведений аналіз, питання академічної обдарованості в контексті проектного навчання розроблено недостатньо. Тому, мета представленої статті полягає в обґрунтуванні проектного методу навчання як одного з ефективних шляхів розвитку академічної обдарованості на уроках іноземної мови.

Метод проектів – це одна з технологій навчання, в тому числі іноземної мови, що базується на моделюванні соціальної взаємодії в малих групах під час навчального процесу [5].

Його головна теза – дитині цікаво навчатися, якщо вона розуміє, що набуті знання можна застосовувати в житті й отримувати від них радість та користь. Головна його мета – перейти від школи пам'яті до школи мислення, перенести акцент з учителя, який навчає на учня, який пізнає [5].

Сутність проектної технології полягає у стимулюванні інтересу тих, хто навчається, до певних проблем, які передбачають володіння визначеною сумою знань, та через проектну діяльність, яка передбачає розв'язання однієї або цілого ряду проблем, демонстрацію практичного застосування надбаних знань [4].

В основу проекту покладено проблему, яка потребує дослідження шляхом використання пошукових та проблемних методів, зорієнтованих на практичний результат, який можна осмислити, побачити, застосувати в реальній практичній діяльності, вимагає її цілісної розробки з урахуванням різних умов її вирішення, теоретичної й практичної реалізації результатів.

Одним із ініціаторів методу проекту в практичному викладанні іноземних мов стала професор Є. С. Полат. Вона справедливо стверджує, що метод проектів стосується розвиваючого, особистісно-орієнтованого навчання. Він може використовуватись на будь-якому ступені навчання, в тому числі й у початковій школі [5].

Є.С. Полат виділяє такі уміння, що сприяють успішному оволодінню проектною діяльністю:

1. Інтелектуальні (уміння працювати з інформацією, текстом; уміння аналізувати інформацію, робити узагальнення, висновки; уміння працювати з довідковими матеріалами).
2. Творчі (уміння генерувати ідеї, уміння знаходити декілька варіантів вирішення проблеми, уміння прогнозувати наслідки того чи іншого рішення).
3. Комунікативні (уміння вести дискусію, відстоювати аргументовану точку зору; уміння знаходити компроміс із співрозмовником; уміння лаконічно викладати свою думку) [5].

За характером кінцевого продукту проектною діяльністю виділяють такі види проектів у галузі вивчення іноземної мови: конструктивно-практичні, рольові та ігрові, інформаційні та дослідницькі, соціологічні, видавничі, сценарні, творчі [3, с. 134].

Успішна реалізація проектною технології висуває певні вимоги до вчителя. Вчитель, як організатор проектною діяльності, виконує такі функції: допомагає учневі у пошуку інформації, координує процес роботи над проектом, підтримує і заохочує учнів, допомагає їм, проте не виконуючи за них їх роботу. Для цього вчитель має добре знати можливості, інтереси, бажання учнів, бути толерантним і креативним.

Особливість ролі вчителя англійської мови полягає у тому, щоб організувати вивчення мовного матеріалу та допомогти у подоланні певних ускладнень, що з цим пов'язані, а також сприяти формуванню мовної, соціокультурної та мовленнєвої компетентностей.

Відповідно до окреслених критеріїв академічної обдарованості можемо зазначити, що застосування проектних технологій забезпечує розвиток комунікативних, творчих та інтелектуальних умінь, розвиток критичного мислення, сприяє швидкому засвоєнню лексичного та граматичного матеріалу на уроках англійської мови, а також допомагає дитині творчо мислити в процесі оформлення та презентації проекту; застосування навичок аналізу, класифікації, узагальнення великого об'єму навчального матеріалу.

Використані джерела

1. Бугайова Н. М. Особливості міжособистісної взаємодії інтелектуально обдарованих дітей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpudpu/20111/files/4-69.pdf
2. Грабовський А.І. До питання про класифікацію видів дитячої обдарованості / Грабовський А.І. – Педагогіка. – 2003. № 8. – С.13-18.
3. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): [навчальний посібник] / Ніколаєва С.Ю. – К. : Ленвіт, 2008. – 258 с.
4. Педагогічні технології у неперервній професійній Освіті / [С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик, О. І. Кульчицька, Л. Є. Сігасєва, Я. В. Цехмістер та ін.]; за ред. С. О. Сисоєвої. – К. : ВІПОЛ, 2001. – 502 с.
5. Полат Е.С. Метод проектів на уроках іноземного мови / Полат Е. С. – Иностранные языки в школе. – 2000. – № 2 – 3. – С. 5
6. Онацький В. М. Академічна обдарованість та методи її діагностики / В. М. Онацький. – Обдарована дитина. – 2002. – № 2. – С. 51–56
7. Щорс В. В. Як не помилитися у виявленні ранньої обдарованості дитини [Текст] / В. В. Щорс. – Обдарована дитина : науково-практичний освітньо-популярний журнал. – К. : 2007. – №3. – С. 53–61.

Yenoieva D.

PROJECT LEARNING ENGLISH AS ONE OF THE WAYS OF DEVELOPING ACADEMICALLY GIFTED PRIMARY SCHOOL CHILDREN

The article makes the attempt to justify the efficacy of using design techniques for English lessons in primary school as one of the effective ways to develop academic skills. In particular, the signs of academic gift are determined. The features of project-based learning that support the development of academic skills are analyzed.

During the intensive development of the Information Society issues of human ability and talent becomes for psychological and educational science, education and society in general, one of the pressing. An important task facing primary school teachers of English is revealing and promoting the development of academic skills of pupils. The solution on the necessity of finding effective ways for the development of academic gift, one of which we consider is the application of design techniques for foreign language lessons.

Decision of this problem actualizes the necessity of finding effective ways of developing academic skills primary school children. We offer the application of design techniques for foreign language lessons as one of the ways to solve this problem. An application of design technology ensures the development of communicative, creative and intellectual skills, developing critical thinking, promotes rapid absorption of lexical and grammatical material in English lessons and helps the child to think creatively in the design and presentation of the project; use skills of analysis, classification, summarization a large volume of teaching material.

Key words: gift, academic gift, project learning.

Стаття надійшла до редакції 11.04.2015